

Sygn. akt VII U 1904/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 września 2015 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Małgorzata Kowalska

Protokolant prot. sądowy Agnieszka Goluch

po rozpoznaniu w dniu 17 września 2015 roku w Lublinie

sprawy W. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania W. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 30 lipca 2014 roku znak (...)

oddala odwołanie

Sygn. akt VII U 1904/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 lipca 2014 roku, znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.) przyznał W. M. emeryturę od dnia (...) roku. Wysokość świadczenia, obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 53 ustawy emerytalnej wyniosła 1 357,18 zł. Decyzją ta dokonano weryfikacji stażu pracy. Do obliczenia świadczenia przyjęto bowiem okresy podlegania ubezpieczeniu społecznemu oraz opłacania składek na FUSR i z tego tytułu przyznano tzw. zwiększenie rolne w wysokości 103,53 zł. Wyłączono natomiast okres pracy w gospodarstwie rolnym rodziców, gdyż okres ten przyjmuje się wyłącznie w celu nabycia uprawnień do świadczenia. W związku z tym świadczenie to zawieszono, a wypłacano nadal świadczenie wcześniejszej jako korzystniejsze (decyzja k. 9, t III a.e.).

W odwołaniu od powyższej decyzji W. M. domagała się jej zmiany i wyliczenia emerytury z uwzględnieniem 30 miesięcy przepracowanych po uzyskaniu prawa do emerytury wcześniejszej. Wskazała, iż nowe świadczenie winno być korzystniejsze oraz podniosła, powołując się na orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego, iż organ emerytalny nie miał prawa do odliczenia raz uznanych okresów składkowych (k. 2 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy domagał się jego oddalenia, wskazując iż zaskarżoną decyzją przyznano skarżącej świadczenie emerytalnej z tytułu ukończenia powszechnego wieku emerytalnego. Do ustalenia jego wysokości przyjęto podstawę wymiaru wcześniej przyznanej emerytury, zgodnie z art. 21 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a w związku z przepracowaniem

na wcześniejszej emeryturze 30 miesięcy, do obliczenia składnika emerytury wynoszącego 24% kwoty bazowej przyjętą kwotę bazową obowiązującą w dniu nabycia prawa do emerytury – na podstawie art. 53 ust. 4 w/w ustawy. Jednocześnie wyłączono z okresów składkowych okres pracy w gospodarstwie rolnym, gdyż okres ten przyjmuje się jedynie w celu ustalenia prawa do świadczenia. Do emerytury doliczono natomiast zwiększenie z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników. Jednakże emerytura wyliczona w ten sposób okazała się świadczeniem mniej korzystnym i w związku z tym została zawieszona, a wypłacane jest świadczenie dotychczasowe (k. 3-4 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Wnioskodawczyni W. M. urodziła się w dniu (...). Od dnia 25 listopada 1990 roku jest uprawniona do renty inwalidzkiej (następnie z tytułu niezdolności do pracy – akta rentowe, t. I). Do renty doliczane było zwiększenie z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie rolne w okresie od 1 lipca 1977 roku do 31 grudnia 1987 roku (vide decyzje rentowe i zaświadczenie z Urzędu Gminy w Z. k. 63 a.r., t. I)

W dniu 21 września 1999 roku wnioskodawczyni złożyła wniosek o przyznanie prawa do emerytury (k. 1-2 a.e., t. II).

Decyzją z dnia 20 grudnia 1999 roku Zakład ustalił wnioskodawczyni prawo do emerytury w obniżonym wieku od dnia(...) roku tj. od dnia zgłoszenia wniosku. W dniu złożenia tego wniosku skarżąca ukończyła 55 lat. Do ustalenia wymaganego do uzyskania prawa do wcześniejszej emerytury stażu pracy przyjęto 15 lat pracy skarżącej w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 –tego roku życia tj. od dnia 16 stycznia 1960 roku do 19 lutego 1975 roku jako okresy składkowe oraz 10 lat i 6 miesięcy jako okresy uzupełniające z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników tj. od 1 lipca 1977 roku do 31 grudnia 1987 roku (raport ustalenia uprawnień do świadczenia k. 3 a.e., t. II oraz decyzja k. 4 a.e., t. II).

W dniu 4 marca 2004 roku W. M. złożyła wniosek o przeliczenie jej świadczenia w myśl uchwały Sądu Najwyższego z dnia 29 października 2002 roku, III UZP 7/02, zgodnie z którą przy ustalaniu na podstawie art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr. 162, poz. 1118 ze zm.) wysokości emerytury osoby, która miała ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy i która żąda przyjęcia za podstawę wymiaru emerytury podstawy wymiaru renty (art. 21 ust. 1 pkt 1 tej ustawy), składnik emerytury wynoszący 24% kwoty bazowej oblicza się na podstawie kwoty bazowej obowiązującej w dacie zgłoszenia wniosku o emeryturę. Decyzją z dnia 18 marca 2004 roku Zakład przeliczył i wyrównał świadczenie skarżącej zgodnie z powyższym orzeczeniem, przyjmując kwotę bazową obowiązującą w dniu 1 września 1999 roku (wniosek k. 40 a.e., t. II oraz decyzja k. 44 a.e., t. II).

Kolejną decyzją z dnia 20 listopada 2006 roku, po weryfikacji okresu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników przez skarżącą, Zakład przyznał zwiększenie z tego tytułu, uznając okres opłacania składek na FUSR od dnia 1 lipca 1977 roku do 31 grudnia 1988 roku

Po dniu uzyskania prawa do świadczenia odwołująca dodatkowo pracowała i podlegała ubezpieczeniu społecznemu, z tego tytułu Zakład przeliczał staż pracy skarżącej, dokonując zmian wysokości świadczenia (vide akta emerytalne t. II).

W dniu (...) roku W. M. złożyła wniosek o emeryturę. Był to pierwszy wniosek o świadczenie złożony przez skarżącą po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego (k. 1-4 a.e., t. III).

Zaskarżoną decyzją organ rentowy przyznał odwołujące emeryturę E1, tj. po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego (w wypadku skarżącej 60 lat) od dnia (...) roku tj. od miesiąca, w którym złożyła wniosek. Do ustalenia prawa do tego świadczenia uwzględniono 18 lat, 3 miesiące i 25 dni tj. 219 miesięcy okresów składkowych, 4 miesiące i 24 dni tj. 4 miesiące okresów nieskładkowych oraz 15 lat i 3 miesiące tj. 183 miesiące okresów uzupełniających z tytułu pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16- tego roku życia.

Dalej do wyliczenia 24% kwoty bazowej przyjęto kwotę bazowa 3 191,93 tj. obowiązującą w dniu złożenia wniosku, w związku z przepracowaniem 30 miesięcy po uzyskaniu prawa do wcześniejszej emerytury. Okresy składkowe w

wysokości 219 miesięcy pomnożono przez wskaźnik wynoszący 1,3%, a okresy nieskładkowe tj. 4 miesiące przez wskaźnik wynoszący 0,7%. Nadto doliczono zwiększenie z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników w wysokości 103,53 zł. Do wyliczenia więc emerytury po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego nie uwzględniono okresów pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 16 stycznia 1960 roku do 19 lutego 1975 roku wskazując, iż okresy te obecnie mogą być przyjęte jedynie jako okresy uzupełniające brakujący do uzyskania świadczenia staż pracy. Wyliczone w ten sposób nowe świadczenie (wynoszące 1 357,18 zł) było świadczeniem mniej korzystnym niż wypłacana do tej pory emerytura wcześniejsza (wynosząca 1655,35 zł), dlatego też zostało zawieszona, a wypłacano nadal świadczenie wcześniejsze (k. 9 a.e., t. III).

W toku postępowania W. M. kwestionowała zasadność i legalności wyliczenia jej nowej emerytury z pominięciem okresu pracy w gospodarstwie rolnym przed okresem opłacania z tego tytułu składek na ubezpieczenie społeczne rolników, jako okresu składkowego, wliczanego do wysokości emerytury.

Powyższy stan faktyczny został ustalony w oparciu o przytoczone dowody z dokumentów zawartych w aktach sprawy i aktach organu rentowego, które obdarzono wiarą w całości. Zostały one sporządzone w przepisanej formie, w oparciu o obowiązujące w dacie ich wydania przepisy prawne oraz wydane przez kompetentne osoby w ramach przysługujących im uprawnień. Nie były także kwestionowane przez strony.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie W. M. jako niezasadne nie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie należy podkreślić, że wnioskodawczyni nie kwestionowała wysokości żadnego ze składników przyjętych przez organ rentowy do obliczenia wysokości świadczenia poza tymi związanymi z kwestią przyjęcia do wysokości świadczenia jako okresów składkowych okresów uzupełniających z tytułu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców i teściów. Nie ma zatem potrzeby rozważania zasadności przyjęcia – względnie prawidłowości obliczenia – przyjętych w zaskarżonej decyzji: kwoty bazowej, wskaźnika wysokości podstawy wymiaru, samej podstawy wymiaru

Istotą żądania W. M. było uwzględnienie okresów pracy w gospodarstwie rolnym rodziców i teściów po ukończeniu 16-tego roku życia od dnia 16 stycznia 1960 roku do dnia 19 lutego 1975 roku do okresów składkowych i tym samym przyjęcia ich do obliczenia wysokości nowego świadczenia emerytalnego, tak jak miało to miejsce w przypadku obliczenia przysługującej jej emerytury wcześniejszej.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych, w wykonaniu zarządzenia Sądu, szczegółowo wyjaśnił jakie okresy zostały przyjęte do wyliczenia świadczenia odwołującej (k. 20 a.s.), a wyliczenie to nie budziło wątpliwości Sądu.

W niniejszym stanie faktycznym żądanie wnioskodawczyni nie mogło jednak zostać uwzględnione.

Emerytura wcześniejsza została wnioskodawczyni przyznana od dnia (...) roku, w miejsce pobieranej od dnia 25 listopada 1990 roku renty z tytułu niezdolności do pracy. Przy ustalaniu emerytury wcześniejszej obliczono ją w myśl art. 180 ustawy emerytalnej, który regulował zasady przyznawania i ustalania wysokości świadczeń dla osób, które w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy tj. 1 stycznia 1999 roku były uprawnione do rent, emerytur i rent rodzinnych. Zgodnie z ust. 9 tego przepisu w razie przyznania emerytury osobie, która wcześniej miała ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, przyjmuje się wszystkie okresy uwzględnione w decyzji o przyznaniu renty z tytułu niezdolności do pracy lub o ponownym ustaleniu jej wysokości.

W związku ze złożonym wnioskiem o emeryturę po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego, zastosowano obecnie nowe przepisy, brak było bowiem podstaw do zastosowania ponownie art. 180 ust. 9 ustawy emerytalnej.

W myśl art. 27 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki:

1) osiągnęli wiek emerytalny, w przypadku kobiet wynoszący 60 lat

2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn.

Do ustalenia wysokości tej emerytury stosuje się przepisy art. 5-11 ustawy emerytalnej, wymieniające enumeratywnie jakie okresy są okresami składkowymi i nieskładkowymi i w jakim zakresie zalicza się je do wysokości emerytury

Wnioskodawczyni w dniu (...) roku osiągnęła wiek emerytalny wynoszący 60 lat, jednak do dnia złożenia wniosku o emeryturę udowodniła jedynie 18 lat, 8 miesięcy i 19 dni łącznie okresów składkowych i nieskładkowych. Posiadała jednocześnie 15 lat i 3 miesiące okresów uzupełniających jakimi się okresy pracy w gospodarstwie rolnym.

Okresy te to okresy wymienione w art. 10 ustawy:

1. okresy ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono przewidziane w odrębnych przepisach składki;
2. przypadające przed dniem 1 lipca 1977 r. okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego po ukończeniu 16-ego roku życia;
3. przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16-ego roku życia.

Powyższe okresy uwzględnia się przy ustalaniu stażu uprawniającego do świadczenia tylko wówczas, gdy okresy składkowe i nieskładkowe są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury (art. 10 ust. 2 ustawy). Wnioskodawczyni obecnie nabyła prawo do emerytury na podstawie art. 27 ustawy, tj. z uwagi na osiągnięcie wieku emerytalnego (60 lat) i udowodnienia 20 - letniego okresu składkowego i nieskładkowego, łącznie z okresami uzupełniającymi, tylko w niezbędnym wymiarze.

Podkreślić należy, że ustawa emerytalna odróżnia zasady uwzględniania okresów ubezpieczenia rolniczego w stażu ubezpieczeniowym niezbędnym do nabycia prawa do emerytury w systemie powszechnym i zasady uwzględniania okresów tego ubezpieczenia do ustalenia kwoty zwiększenia świadczenia. Ustalając staż do nabycia prawa do emerytury powszechnej, okresy rolnicze wskazane w katalogu art. 10 ust. 1 ustawy uwzględnia się (jako okresy składkowe) tylko w zakresie niezbędnym do uzupełnienia stażu ubezpieczeniowego (i to z pominięciem okresów zbiegających się w czasie), przy czym - wobec nawiązania w przepisie do pojęcia okresów składkowych - staż ten uzupełniają nie tylko okresy podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników, za które opłacono składki, ale również okresy ubezpieczenia społecznego rolników, w których rolnik był zwolniony z obowiązku składkowego. Natomiast ustalając staż do zwiększenia emerytury w systemie powszechnym uwzględnia się tylko udowodnione okresy opłacania składki na ubezpieczenie rolnicze (także wtedy, gdy zbiegają się one w czasie z okresami składkowymi lub nieskładkowymi).

Obecnie wnioskodawczyni zaliczono więc okresy pracy w gospodarstwie rolnym, za które nie opłacała składek, tylko w zakresie niezbędnym do przyznania nowej emerytury i tylko jako okres uzupełniający staż. W obecny stanie prawnym okresy te nie są wliczane do wyliczenia wysokości świadczenia, tak jak okresy składkowe i nieskładkowe. Nadto do emerytury doliczone zostało zwiększenie rolne (tak jak do poprzedniego świadczenia), za okres opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników. Obliczona w ten sposób emerytura jest niższa niż wypłacana dotychczas emerytura wcześniejsza. Dlatego też ZUS podjął w dalszym ciągu wypłatę emerytury wcześniejszej jako świadczenia korzystniejszego. Chybiony jest więc zarzut skarżącej, jakoby zabrane zostało jej wcześniej przyznane świadczenie korzystniejsze – w dalszym ciągu korzystać będzie wnioskodawczyni z dobrodziejstwa przepisów obowiązujących w chwili uzyskania przez nią prawa do renty. Nie jest jedynie możliwe jednoczesne zastosowanie przepisów wcześniejszych oraz możliwości podwyższenia kwoty bazowej z tytułu przepracowanych dodatkowo lat przy ustalaniu „nowej emerytury”.

Zaskarżona decyzja została więc wydana prawidłowo, w oparciu o obowiązujące przepisy prawa. Z tych względów odwołanie W. M. należało oddalić.

Z tych względów Sąd Okręgowy na podstawie powołanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 1 kpc orzekł jak w sentencji.